

DOMOVINA

Izhaja vsaki petek v tednu. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 50 kr. temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 10 kr. za vsakokrat; za večje inserate, kakor tudi za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četrt leta 80 kr., katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celji.

Sporazumljenje mej narodnostmi.

Poslednje mesece se posebno mnogo ugiblje in piše o tem, kako bi se dala napraviti na Češkem sprava mej Nemci in Čehi. Priznavati pa moramo, da te razprave nas navdajejo z nekakim strahom in nezaupnostjo. Govori se samo o razmerah na Češkem, kakor da bi v drugih kronovinah bilo prebivalstvo popolnoma zadovoljno s sedanjimi razmerami v naši državi. Popolnoma se prezira, da so v Avstriji še druge narodnosti, katerim se večja krivica godi nego Nemcem ali pa Čehom. Tako se Slovenci na Koroškem morajo boriti še za ljudske šole. Slovenske srednje šole pa še nobene nimamo, kajti za Slovence namenjene srednje šole so več ali manj nemške, slovenske še ni nobene, a vendar imamo po ustavi mi ravno tisto pravico do slovenskih srednjih šol, kakor jo imajo Nemci do nemških ali pa Italijani do italijanskih.

Vsekako se bojimo, da bi se Nemci in Čehi ne pobotali preko naših glav. Da tak strah ni povse neopravičen, je razvidno iz tega, da so se 1867. leta pobotali Madjari in Nemci nezmenivši se za druge narodnosti, kmalu na to pa Poljaki in Nemci v tostranski in Hrvacije in Madjari v onostranski državni polovici brez vsacega ozira na druge narodnosti. Če se na podoben način pobotajo Nemci in Čehi, bodemo Slovenci na milost ali nemilost izročeni Nemcem. Zaradi tega pa mi ne moremo biti za nobeno spravo, katera bi se ne raztezala na vso državo in ne veljala za vse avstrijske narodnosti. Slovenski poslanci bi tudi ne mogli podpirati nobene preosnove

avstrijske države, ako se našemu narodu ne zagotove narodne pravice. Sedanji vladni sistem zares ni nam ugoden, a vendar ni izključeno, da za tem še kaj neugodnejšega pride. Nemški centralizem ni bil za Slovence ugoden, a vendar ne moremo reči, da bi bili kaj pridobili, ko se je centralizem zamenil z dualizmom.

Mej mnogobrojnimi nasveti, kateri se priporočajo za spravo mej Čehi in Nemci, moramo danes zlasti omeniti nasvet, katerega je objavil profesor narodnega gospodarstva na tehnični šoli v Karlsruhe na Badenskem, kateri je po rodu češki Nemec, a vendar stvari precej nepristransko sodi. Njegov nasvet uvaža se tudi v čeških krogih.

On priporoča, naj bi se okrajna glavarstva ne podredila naravnost namestništvu ali deželni vladi, temveč naj bi se za Češko osnovalo 10 do 12 okrožnih glavarstev, kakoršne imajo v Rusiji. Ta okrožna glavarstva naj bi se razdelila kolikor je mogoče po narodnostih. Samo ondu, kjer to ni mogoče, naj se osnujejo meševita okrožja. Več stvari, katere dosedaj opravlja namestništvo, naj bi se izročilo okrožnim glavarstvom.

Uradni jezik okrožnih oblastev naj bi bil v čisto nemških okrožjih nemški, v čeških češki, v dvojezičnih pa nemški in češki. Okrajna občinska oblastva imajo v nemških ali čeških okrajih uradovati v drugem deželnem jeziku samo, če je petina prebivalstva dotične občine ali dotičnega okraja druge narodnosti. V narodno-meševitih okrajih naj bi okrajna oblastva uradovala v obeh deželnih jezikih, dočim bi občine le tedaj morale v drugem deželnem jeziku ura-

dovati, ako je petina prebivalstva druge narodnosti.

Deželna osredna oblastva bi pa uradovala v obeh deželnih jezikih. Uradi, v katerih je več uradnikov, naj bi se razdelili v nemške in češke oddelke.

Omenjeni profesor misli, da bi ne bilo umestno siliti uradnikov, da bi se morali učiti drugega deželnega jezika. Uradniki bodo že sami gledali, da se ga priučijo, da bodo lažje prišli k osrednim uradom. Sicer pa on misli, da se Nemci ne bodo več branili učiti češčine, ko je češko slovstvo toli napredovalo.

Da se zavarujejo narodne manjšine, priporoča ta učenjak, naj se v vseh meševitih zastopih vpeljejo narodne kurije in bi vsem sklepom, ki se tičejo narodnih stvari, morali pritrditi obe kuriji. On priporoča take kurije ne le za deželni zbor, temveč tudi za občinske, okrajne in okrožne zastope. Povsod naj bi narodne manjšine imele tudi pravico osnovati samostojne šolske občine.

V večjih mestih bi pa občinska oblastva morala uradovati tudi v drugem deželnem jeziku, ako le 10% prebivalstva govori drugi deželni jezik.

Nadalje priporoča ta profesor, naj bi se v jednojezičnih okrožjih imenovali praviloma le uradniki dotične narodnosti, pri dvojezičnih uradih naj se imenujejo uradniki iz obeh narodnostij v tistem razmerju, v katerem sta obe narodnosti v dotičnem uradnem okolišu.

Odnosaji v Pragi naj se tako urede, da se bode videlo, da je stolno mesto kronovine, v kateri bivate dve enakopravni narodnosti.

Ta nasvet se nam zdi jako primeren, a ne le za Češko, temveč za vso Avstrijo. Posebno

LISTEK.

Ob razvalini.

(Obrazec s pota).

Še danes pomnim vročino onega dne, ko sem v spremstvu starega Srba lezel med gostim grmovjem na vrh gore poleg Vrdnika. Mnogo potnih srag sem potočil, predno sem dospel do svojega cilja — do razvaline vrh gore. Res trudapolen je bil pot. Vejeve me je bilo v lice, trnje oprijemalo se je neljubo moje obleke. Umevno, da sem zadovoljno vzdihnil, ko se je vodja obrnil ter mi dejal: „Gospod, evo ti razvaline!“

Pred mano ležal je kup podrtin, iz med katerih se je dvigal še precej dobro ohranjen stolp — „kula“. Radi tega stolpa nazvali so tamošnji prebivalci razvalino samo „Kula“. Ne bodem vam razlagal tedanjih čutov, ko sem stal ob slednjem spominku nekdanjega bogatega gradu. Saj jih je vže vsakdo, ki je stal ob žalostnem znaku posvetne minljivosti, občutil v lastnem srcu.

Ob stolp bila je naslonjena lestev. Nemudoma sem sledil po tej lestvi svojemu vodji na vrh Kule. Še danes mi rosé solze oko, ako se spominjam krasnega razgleda, ki sem ga užil na tej višini. Pogled mi je plaval po nepregledni planjavi. Daleč v jugu videl sem bel pas —

našo Savo. Dalje, na robu obzorja dvigala se je nekaka megla — srbsko gorovje. Tu v dolini, koliko življenja! Pozabil sem, da stojim na gomili. Povsod letni kras, le razvalina sama ne oživi več. Bršljin prepreza s svojim bujnim zelenjem golo, rušeče se kamenje; a pod to živo odejo nahajaš le grobni pokoj, spomin nekdanjega bleska, žalosten ostanek pozemske slave.

Hoja me je utrudila. Usedeva se torej s Srbom kraj Kule na velik kamen, ki ga je čas odkrušil od ozidja. Zapazil sem v vznožju Kule nekakove votline, podobne rovu.

„Kaj pomenijo te luknje“, vprašal sem svojega vodnika.

„To so rovi, katere so izkopali iskalci zakladov“, odgovoril je moj spremljevalec.

„So-li našli zlata.“

„Niso gospod, niso.“

„In še kopljejo?“

„Ne. Odkar je ranjki Pero tu izdihnil svojo dušo, ni nihče več ril po kamenju.“

„A kako se je to dogodilo? Sedaj imava ravno časa dovolj. Daj, pripoveduj!“

Moj vodnik je nekaj časa zrl temno pred se. Videlo se mu je, da o nečem premišljuje. Postajal sem nestrpljiv.

„Daj, pravi!“ zaprosil sem opetno.

„Gospod! Ti si mlad in ne poznaš še mnogo življenja. Upoznaš ga še! Glej, na svetu

se dogajajo čudne stvari. Mnogo dobrega se poraja. A kaj je dobro v primeri s hudim, ki grdi ta svet?! Kar se tiče tega dogodka, rad ne govorim, še nisem govoril. „Pusti mrtve“, dejali so moj oče večkrat. Držal sem se njihovega sveta. Bolje je tako.“

Starec me je storil radovednega. Kaj je vedel tako tajnega, da ni hotel praviti? „Pravi, pravi“, poprosil sem ga.

„Gospod, ti imaš dobro prositi. A to je dolga povest. Vendar, ako se dolgočasiš, tvoja krivda!“

In pričel je:

„Danes sem starec, onemogel, slab, vel. Nekdaj sem bil čil, kakor ti, samo močnejši sem bil od tebe. Lep mladenič sem bil, toda — ubog. Služim svoje žive dni. — No, ko sem bil mladenič dvajsetih let, služil sem pri najbogatejšemu kmetu v selu. Ali ti ga naj imenujem? Saj nisi slišal še tega imena. Da, povem ti. Imenoval se je Pero Jurgovan. Bil je premožen, zelo imovit; a bil je skop, grdo skop. K njemu so hodili le v največji sili na posodo jemati, ker je svoje dolžnike odiral. Posojeval je le po najvišjih obrestih. Ljubil ga ni nikdo, a sovražil ga je mnog. Še celo njegova hči ga ni ljubila. Ah, gospod, to ti je bila lepa hčerka! Zala je bila kakor jutranja rosa. Zorica se je imenovala, a vsi so jo nazivali „lepa Zorica“. Ako je hodila po ulici, postajali so ljudje ter gledali za njo

bi se pri nas na Štajerskem in pa na Koroškem na ta način za zmiraj rešilo narodno vprašanje. Pri nas bi bilo toliko lažje, ker pri nas obe narodnosti nista skoro nič pomešani. Jako lahko bi bilo razdeliti okrožja po narodnostih. Meševitih okrožji bi niti ne bilo.

S tako uredbo bi pa tudi nemški manjšini v slovenskih pokrajinah bil zagotovljen obstanek. Lahko bi imela šole, in tudi v občini bi jej bil primeren vpliv zagotovljen. Minuli bi vsi prepri zaradi imenovanja uradnikov, ko bi bilo obema narodoma zagotovljeno primerno število uradnikov.

Naravnost pa tukaj povemo, da Slovenci glede izobrazbe uradnikov ne stojimo na stališču tega češkega Nemca, da ni od slovenskega uradnika potrebno zahtevati znanja drugega deželne jezika. Radi privolimo v to, da se bode od vsakega deželnega in državnega uradnika slovenske narodnosti zahtevalo znanje obeh deželnih jezikov, dočim od nemških uradnikov na Štajerskem v nemških okrožjih ali nemških oddelkih raznih uradov po taki preosnovi uprave tega ne mislimo zahtevati. Razmere so pri nas drugačne, kakor pa na Češkem. Slovencu je znanje jednega kulturnih jezikov potrebno, ako hoče dalje napredovati. Čehom pa že zadošča lastno slovstvo. Tudi Hrvatje in Madjari se uče nemščine.

Tudi na Primorskem bi se po Herknerjevem nasvetu dal napraviti narodni mir. Dežela bi se po možnosti razdelila v jednojezična okrožja.

Posebno se nam zdi potrebno, da bi se mnoge stvari, katere sedaj spadajo v deželne zastope, prepustilo okrožnim zastopom, posebno narodne zadeve bi se naj jednojezičnim okrožjem prepustila. Herknerjev nasvet ima jako zdravo jedro. Namen pa se z njim doseže samo, ako se uredi nakrat za vso Avstrijo. Če se bode pa drugače postopalo, se bode nezadovoljnost mej narodnostmi še povečala.

Samo za Češko pa ta nasvet niti izvedljiv ni. Čehi bi se mu gotovo uprli, ako se ne raztegne tudi na Moravsko in Šlezijo, kakor so se uprli dunajskim punktacijam. Malo smo še brali o tako dobrih in praktičnih nasvetih in je le želeli, da se najde državnik, ki jih izvede za vso Avstrijo. S tem bode mnogo koristil državi, ker za zmeraj bode odstranil narodne prepire, ki naše cesarstvo samo slabe in zagotovil bode razvoj posameznim narodnostim in vsej državi.

Pomagajte vendar kmetom!

(Govor poslanca Robiča v državnem zboru dne 10. marca 1896.)

Visoka zbornica! Akoravno je v razpravi poljedelsko ministerstvo, vendar ne bodem na dolgo in široko govoril o revščini kmečkega

stanu, ker se je o tem že mnogo govorilo pri raznih prilikah, tako tudi pri naslovu „direktni davki“.

Opozarjati hočem prevzvišenega gospoda poljedelskega ministra na mnoge pritožbe o žalostnih kmečkih razmerah po deželi ter označiti uzroke teh tožb. Istina je, da od leta do leta peša davčna moč kmečkega prebivalstva; istina je, da je v mnogih slučajih kmet le po imenu lastnik svojega zadolženega posestva, v resnici pa le oskrbnik svojega upnika; istina je, da kmetje vsled prevelikih dolgov prodajajo kos za kosom in tako izginja kmečki stan. Značilno je za žalostne razmere kmečkega stanu, da se kmet ne more vzdržati na svojem posestvu, če tudi se trudi na vso moč, živi priprosto ter dela od 4. ure zjutraj do 9. zvečer; na osemurno delo niti ne misli. Le tam še izhaja, kjer ima poleg kmetije še kaj obrti ali trgovine.

Ne bodem navajal raznovrstnih uzrokov teh slabih razmer, naglašam le, da pada čisti dohodek, da primanjkuje na kmetih delavcev, ker vse sili v mesta, da raste delavske plače, da je zemlja izsesana, posebno v vinorodnih krajih, ker že stoletja na isti zemlji sadé vedno isto rastlino, in da že stoletja vse postavodajstvo daje prednost mestom, posebno večjim mestom, pred deželo. Opozarjam vas le na domovinsko postavo! Akoravno se prizna, da določbe domovinske postave nalagajo večja bremena kmečkim občinam, in je dokazano, da so te določbe neprimerne času, ker bodo kmalu kraji, ko še 10 odstotkov prebivalcev ne bode imelo domovinske pravice, akoravno je vlada sama nasvetovala premembo domovinske postave, in akoravno je upravni odsek dovršil posvetovanje o tej predlogi in jo imajo poslanci že precej časa v rokah, vendar ne pride na dnevni red.

Eni pravijo, levica je proti predlogi, drugi trdijo, da bi na mesto Dunaj odpadlo mnogo troškov; izkratka, vedno so izgovori, da stvar ne pride na vrsto. Kmečke občine že 30 let nosijo večja bremena, a nihče ne vpraša, ali jih bodo mogle še dalje nositi. Opozarjam na postavo za ljudske šole. Te se v prvi vrsti ozirajo na mesta, najmanje pa na kmečke razmere.

Pripravlja se davčna preosnova. Mnogi posebno želé, da bi bila ta preosnova že dognana. Tudi jaz bi se pridružil tej želji, ko bi se davčna preosnova bolj ozirala na poljedelce. Toda temu ni tako. Večji zemljiški posestniki bodo plačevali dvojni davek, namreč še osebni dohodninski davek. Mnogi trdijo, da do 90 odstotkov zemljiških posestnikov ne bode zadel novi dohodninski davek. Toda ti se jako motijo. Poročevalec o direktnih davkih je naglašal, da bodo osebne dohodninske davke oproščeni vsi davkoplačevalci, ki plačujejo do 100 gld. zemljiškega davka. Toda to se ne bode zgodilo, ker sta se

temu odločno uprla vlada in večina davčnega odseka, da bi bil namreč čisti katastralni dohodek podlaga osebni dohodarini, ali da bi bili oproščeni osebne dohodarine posestniki, katerih čisti katastralni dohodek ne presega 250 gld. Torej se misli obdačiti z osebno dohodarino vse, katerih posestva donšajo 250 gld.

Če bodo torej v deželah in okrajih, kjer so svoj čas pravično cenili zemljiški davek, morali plačevati osebno dohodarino tudi posestniki, ki ne plačujejo 100 gld. zemljiškega davka, kaj se bode zgodilo v deželah in okrajih, kjer so jim jako krivično uravnali zemljiški davek.

Tako je na Štajerskem v mariborskem okraju 512 zemljiških posestnikov, ki plačujejo 50 do 100 gld. zemljiškega davka, dalje 152, ki plačujejo 100 do 200, in 50, ki plačujejo nad 200 gld. zemljiškega davka. Torej bi nad 200 posestnikov zadela tudi osebna dohodarina.

Pri razpravi o davčni preosnovi so tolažili kmečke zastopnike z revizijo zemljiško-davčnega katastra; 15 mesecev se je vršilo posvetovanje, in kak je uspeh? Zemljiški davek naj se zniža za 1½ milijona. Sedanji finančni minister celo misli, da bi zadoščal le eden milijon. Gospod finančni minister naj bi ostalega pol milijona naklonil Štajerski, kajti tu so čisti dohodek pri zadnji uravnavi od 7,653.919 gld. zvišali na 10,704.901 gld. Tu bode gospod minister mogel pravično razdeliti onega pol milijona.

Gosp. poljedelskega ministra pa še posebno opozarjamo na vinorodne kraje. Vinoreja že od nekdaj ne daje gotovih prihodkov, to kažejo Grška, Italija itd. Pri nas pa je prišla še trtna uš in znana vinska klavzula. Pa tudi ondi, kjer še ni trtne uši, opazujejo, da je zemlja popolnem opešala. Uzrok je ta, ker na enem in istem mestu raste že stoletja le trta. Najmarljivejši vinorejci danes ne morejo toliko pridelati, ko pred 30 ali 20 leti. Pričakujemo od gosp. poljedelskega ministra, da bode tej vrsti poljedelstva obračal posebno pozornost, da še bolj ne zaostanemo v tej kulturi nasproti Ogerski, za katero smo že daleč zaostali.

H koncu omenjam, da je že to nekaj napredek, ker krogi, ki so še pred kratkim časom pritožbe o propadanju poljedelstva imenovali prazne besede, danes priznavajo resničnost teh težb. Toda s tem nam ni pomagano. Vse, kar hoče vlada storiti, je, da namerava ves zemljiški davek znižati za 1½ milijona. To bodi vsa pomoč poljedelstvu? Domovinska postava ostane, istotako pristojbina postava; druge postave, ki potrebujejo premembe, ne pridejo na vrsto, niti vprašanje o živinski soli se ne reši.

Jaz seveda ne trdim, da bodo vsi ti mali pripomočki rešili kmečki stan. Gospod finančni minister trdi pravo, da treba v korist poljedelcev kaj več storiti. To je istina. Pa predno

dokler ni zginila v očetovi hiši. Vidiš, gospod, vsi vaški mladeniči dali bi bili življenje za njo. Smehljaj se morda, če ti povem, da sem tudi jaz, ubog hlapček, ljubil „lepo Zorico“ s vso strastjo mlade duše.

Ošabna ni bila, akopram je bila tako lepa in bogata. Mnogokrat je prav prijazno govorila z mano. Pravila mi je tudi o svojih razmerah; nekoč mi je celo razodela, da ne ljubi svojega očeta radi njegovega oduševanja, radi njegove trdosrčnosti napram ubogim.

Porečeš, nemara, da to ni bilo prav, da je svojega očeta črtela. Saj ga ni sovražila, samo ljubiti ga ni mogla. Sicer je zanj skrbela prav pošteno. Da ga ni mogla po otroško milovati, kriv je bil deloma steri Pero sam. Mislišli, gospod, da je on za svojo hčerko maral? — Slabeje je postopal z njo, nego z dekle. Delati je morala, kakor hči siromaka. Ničesar mu ni storila po volji, ves dan jo je zbadal. Revica ni imela srečne urice. Mnogokrat sem si mislil: „Starec, ti nisi vreden, da te solnce obsije. Tako hčerko imaš, kakor je nima vsa Srbska, a ti ravnaš z njo, kakor da ti je najslabejša dekla“. Kar vskipelo je v meni, ako sem slišal, da jo ozmerja.

Akopram so se vsi vaški mladeniči potegovali za njo, ona ni marala nobenega. Bila je z vsakim prijazna, z vsemi je govorila, nikogar ni prezirala; a da bi s kom raje govorila, pri-

jazneje koga pogledala, gospod, tega ji nisi mogel oporekati.

Tam na koncu sela živela je slepa vdova. Imela je dva sinka, koja sta jo preživela. Starejši je bil pastir kakor jaz. Meni je bil najljubši izmed vseh mojih prijateljev. Drugi sinko bil je voznik. Vozil je dan na dan iz gore apno v mesto. Oj, to ti je bil lep mladenec! Lepšega si ne moreš misliti. Visok in močan in raven, kakor jelka! In kako vesel je bil! Vedno je pel ali ukal. Imenovala ga je radi tega vsa vas „Veseli Pajo“. Mnoga deklica je porudela, ako ga je videla. A kaj, — bil je ubog. Kdo ubožca mara?! Vidiš, gospod, to sem tudi jaz skušil! Do danes sem neoženjen!

Pajo ni bil tak, da bi se brugal za dekleta. Njemu je bilo mar petja. — Nekega dne je zopet ukal po logu za vasjo, kar na nagloma utihne. Srečal je — Zorico. Postala je, postal je on, in dolgo sta se menila. Konji so vozili dalje. Moral je z njimi in Zorico zapustiti. A čudno! Ta dan ni pel, in njegova mati, ki se je sončila pred hišo, vprašala je sosedo: „A zakaj moj Pajo danes ne vozi mimo hiše?“ — „Vozi, vozi,“ dejala je sosedo, „a danes ne poje“.

Mati je sklonila glavo in se zamislila. Kaj utegne sinka tako vznemirjati, da ne poje?

Zvečer ji je pravil sinko, da je zjutraj govoril z lepo Zorico v logu, da je ves dan mislil na njo, da mu ni bilo petja mar, ker je tako

dolgo prezrl njeno krasoto. Mati je majala z glavo in pogladila sinku lepe, dolge kodre.

Za tem je hodila Zorica večkrat po istem logu, čudno, da ravno tedaj, ko je prikal Pajo. To je bilo v jeseni. Po zimi je hodila tedaj na studenec, ko je vozil Pajo mimo njega. Z mano je tedaj tudi večkrat govorila o njem. Gospod, še danes pomnim, kako sem pričel misliti na to, da utegne hči mojega gospodarja ljubiti ubogega voznika, kako sem ga začel na tistem mrzeti, a naslednje — pomilovati. Usmilil se mi je! Saj nje ne bode dobil nikdar! —

Ko je zopet ozelenel gozd v pomladni krasoti, ko je log vnovič oblekel lepo obleko vigradi, tedaj sem nekega dne pasel svojo čredo na onem-le hribčku, kajti travniki v dolini so bili za ovce še premokri. Vem še vse, kakor da bi se zgodilo danes. Sedel sem pod košatim hrastom in zrl v dolino. — Tu se mi je zazdelo, da vidim Zorico prihajati po gozdu. Vsela se je na robu gozda v senco in gledala nepremično v daljavo. Nekak sladek smehljaj igral je okrog njenih ust. Oh da, bilo je to umevno! Kmalu na to sem videl prihajati Pajo. Njemu se je torej tako veselo smehljala. — Gospod, srce se mi je krčilo, ko sem gledal, kako jo je poljubljal. Še bolj pa se mi je skrčilo, ko sem videl nakrat iz gozda stopiti — starega Jurgovana. Kako se je revica prestrašila! Drhtela in tresla se je pred očetom. Pajo je stal bled kakor stena pred ljutim Perom.

država prične večja dela v tem smislu, naj poskusi vsaj s temi malimi pripomočki podpirati kmeta. Vsaj domovinska, pristojbinska in druge manjše postave naj se rešijo, dalje vprašanje o živinski soli in razkosavanju zemljišč. A ne gre in ne gre! Potrebne bi bile kmečke zadruge, toda sedanjí minister gotovo ne bode imel večje sreče s svojim načrtom, kakor njegov prednik s prisilnimi zadrugami in rentnimi domovi.

H koncu pripomnim: dolžnost države je, da pomaga najbolj prizadetemu stanu. Da kmečki stan ni še popolnoma propadel, zahvaliti se mora svoji žilavosti, delavnosti, ljubezni do rodne zemlje svoje. Država pa mu ne sme delati praznih obljub, kajti ravno kmečki stan rad veruje obljubam. On upa od setve do žetve, če tudi se tolikrat vara. Država naj mu tudi odkáže, da mu hoče podati pripomočke in pota, po katerih se more rešiti. Naj se to zgodi, dokler ni prepozno.

† Janez Hausenbichler

ni več med zemljani. Vsegamogočni rešil ga je dne 11. t. m. zemeljskih spon. Redek je mož, zapustivši dolino solz, ki se lahko prispodablja na gospodarskem polju pokojnemu Janez Hausenbichlerju.

Janez Hausenbichler porodil se je dne 13. decembra 1838. l. v Žalci. Rojstni kraj priljubil se mu je tako, da je kasneje žrtvoval vse svoje sile in obsežno znanost v njega prospeh in razvitek. Pa tudi Savinjska dolina se mu ima zahvaliti mnogo kaj. Bil je vedno neumorno delaven in skrben "kako koristiti narodu in kako mu pomoči.

Vsaki stroki na gospodarskem polju bilo je treba izboljšanja; a ljudstvo nezaupljivo se ni lotilo ničesar. Tu je bil na mestu Janez Hausenbichler. Kako je poučeval, kako dokazoval in kako prigovarjal. Narod bil mu je rodbina, za katerega koristi bi dal vse. Zato pa je obudil v ljudstvu zaupanje, kakor nobeden pred njim. Le njemu je bilo moč, da je vpeljal hmeljarstvo v Savinjski dolini, katero pomeni stotisoče vsako leto za ta kraj. Le njemu so ljudje verjeli, da s tako živinorejo, posebno s konjerejo, ne morejo imeti dobička. In če danes tekajo čili plemenski konjiči po Savinjski dolini, je to zasluga konjerejskega društva Hausenbichlerjevega. Njegova zasluga je tudi, da se ti konjiči za tisoče in tisoče goldinarjev razpečavajo po sveti.

Vrboreje in pletarstva Savinjska dolina ni poznala. Pa Hausenbichler je vedel tudi to ljudstvu storiti prikupljivo in danes je zanimanje veliko ter v zaslužek marsikaterega goldinarja revnim družinam. Stotine goldinarjev žrtvoval je tudi, da se je ljudstvo začelo zopet brigati za

vinograde in ravnati z njimi tako, da bodo dajali zopet dohodke.

Kakor je bil skrben kot gospodar, tako je bil značajan in kremenit kot narodnjak. Beseda njegova je bila moška in nikdar, da bi omahoval. Bodril je druge in jih vodil, kakor pravi vojskovodja, če se je bilo potegniti za naroda pravica. Zato pa je užival spoštovanje, kakor ga je zaslužil. Če je rekel Hausenbichler, obveljalo je brez ugovora, ker je vsakdo vedel, da je dobro premišljeno in temeljito.

V javnosti ni iskal ugleda, a če je prevzel kak posel, potem ga je vršil z natančnostjo do skrajnosti. O tem vedo povedati okrajni zastop celjski, županstvo v Žalci, posojilnica v Žalci, konjerejsko društvo in požarna bramba. Tem korporacijam stal je na čelu in se je vse lepo razvilo pod njegovim vodstvom.

V malo priznanje njegovih zaslug imenovala so ga občine Braslovče, Griže, Zalec, Velika Pi-rešca in celjska okolica svojim častnim občanom.

Kako pa je bil spoštovan in čislán, pokazal je njegov pogreb 12. t. m. Dasi je bilo že par dni deževno vreme, je vendar prihitelo na tisoče ljudstva k pogrebu. Zupani vse Savinjske doline, "Celjski Sokol", "Celjsko pevsko društvo", okrajni zastop celjski, okrajni glavar dr. P. Wagner, in drugi zastopniki, med katerimi smo zapazili tudi odposlanca banke "Slavijs" iz Ljubljane in na stotine broječa inteligenca "Spodnjega Štajerja", se je udeležila pogreba. Pogreb vodil je preč. g. kanonik in dekan Hajšek iz Slov. Bistrice ob asistenci še 11 drugih čast. gg. duhovnikov. Ljudstvo plakalo je kakor za pravim očetom, ker vsakdo je čutil kaj smo zgubili z rajnim Janez Hausenbichlerjem. Večni mu spomin!

Celjske novice.

† Dr. Vatroslav Oblak

Neizprosna smrt pokosila je zopet življenje, ki se ne da odvagati s zlatom. Veleučeni jezikoslovec in slavist dr. Vatroslav Oblak zatisnil je 15. t. m. v 32. letu dobe svoje na veke trudne oči. Ocenjevati njegova dela je naše pero preslabo, in je možno le učenjakom. Mlad po letih ima vendar toli obširno delo za seboj, da se mora čuditi učeni svet, posebno, ker je bil pokojni celo življenje slaboten. Imenovan je bil ravno profesorjem slavistike na graškem vseučilišču, a smrt ga je prehitela, da imenovanja ni dobil v roke. Rajni dr. Oblak stavil bi se lahko v vrsto Miklošiča in Jagića. Kaj bi bil ta mož še lahko storil, da mu ni pretrgana nit življenja. Blag mu spomin!

(Osemdesetletnica), redka slavnost, se je praznovala dne 10. malega travna t. l. v čislani

rodbini Baš-Miheljakovi. Praznovala jo je gospa Helena Miheljak r. g. notarja Martina Miheljaka, znanega rodoljuba, v ljubem krogu ljubljenskih svojih hčera in sinov, zetov, vnučic in vnukov. Zjutraj je bila za slavljenko slovesna sveta maša v župni cerkvi, kateri je sledila domača slovesnost. Slavljenka, ki je praznovala svojo osemdesetletnico, duševno in telesno čvrsta in čila, pač lahko zre z zadovoljstvom na mnoga leta svojega življenja, na svoje otroke, ki vsi zavzemajo častna mesta v človeški družbi, ki jo vsi ljubijo in jo negujejo, ki so prišli deloma iz daljnih krajev, poklonit se ji ob toli svečanem trenutku, da preživijo z njo dan veselja in radosti, da obudijo z njo lepe spomine preteklih jasnih dni, katerim naj bi blagohotna nebesa še prisodila mnogo zadovoljnih in srečnih let v bodočnosti. Slavljenka je prejela od vseh strani mnogo znakov ljubezni in srčne naklonjenosti, mnogo čestitanj, voščil, cvetja in ljubkih pozornosti.

(Zaročil se je) gospod c. kr. sodni adjunkt dr. Adolf Boschek z gospodično Emilijo Rattek, hčerko tukajšnjega sodnega svetovaleca L. Rattek-a.

(Sokolska slavnost "Celjskega Sokola") dne 29. aprila t. l. obeta postati jedna najzanimivejših. Posebno opozarjamo vse prijatelje narodne godbe, da nastopi jako povečan tamburaški zbor, obsegajoč 23 tamburašev in tamburašic z dvema berde. Tako velikega zbora do zdaj še Celje ni videlo. Kar se tiče telovadbe, nastopi večje število izurjenih telovadcev; atlet-ska kluba pa bosta tudi v častnem številu zastopana. Pričakujemo pač, da naši narodnjaki, posebno tudi izven Celja, posetijo to izredno slavnost. Ako ne bi dobil kdo izmed naših prijateljev, (ki se želi vdeležiti) povabila, blagovoli to pripisati težkočam v razpošiljavi vabil in se oglasiti pri odboru, odnosno dne 19. aprila zvečer blagajniku, da se pomota popravi. Na svidenje dne 19. aprila! Odbor.

("Celjski Sokol") ima v torek dne 21. t. m. v čitalnici ob 8. uri zvečer izvanreden občni zbor, pri katerem pridejo jako važna vprašanja na razgovor n. pr. vprašanje glede društvene zastave, udeležba pri otvoritvi "Narodnega doma" itd. Važnost teh točk zahteva polnoštevilno udeležitev. Odbor.

("Der Kampf um Cilli") je naslov mali knjižuri, katero je spisal nek fantič, ki sliši na ime Heinrich Wastian ali pa če se na Pegaza vsede "Heini von Steier". Če nemštvo v Avstriji nima boljših bojnikov, kakor je ta šolski mladič, potem je pač na zelo slabih nogah. Pravi boj za Celje se je bil v državnem zboru, tam so se oglasili najboljši in najupliveljši nemški voditelji proti nam. Takrat ali popreje se Wastian ni oglasil je še premlad, nezrel in neveden. Še le sedaj prežvekuje tisto prazno slamo, katero so Foregger in drugi jednaki duševni junaki že tisočkrat

Nosil je bič v rokah, a padel mu je iz rok. Stari Jurgovan ga je pobral. "Aj, vražje dete, tu te najdem! Tako se vede moja hči, hči bogatega Jurgovana!" In udri z bičem po siroti! Udaril bi jo bil, da ni prestregel Pajo očetove roke.

"Kaj, ti berač mi hočeš braniti, kaznovati svojo hčer! Čaj! Naučim te, hčerko mojo zape-ljevati". V istem trenutku je v drugo švignil bič. Pajo je hotel udarec prestreči, sklonil se je, toda prepozno. Jerman se mu je ovil kakor kača okoli glave. Rudeča kri se mu je ulila po licu. Zorica je zakriknila strahu! V istem hipu iztrgal je Pajo starcu bič iz roke. Vše sem menil, da ga udari. Toda Pajo povsili je povzdigneno roko, nemilo se ozrl na starca ter rekel: "Da nisi njen oče, skusil bi moč moje roke". S temi besedami pohitel je za konji. Starec je nekaj časa zrl za njim, potem je prijel hčerko za roke ter jo odvedel domu.

Za tem dogodkom minil je mnog dan. Pajo je vozil kakor nekda, toda — pel in ukal ni več. Na čelu je nosil dolgo časa rano. Nikdo ni vedel, kje jo je dobil, nikomur ni bil znan nesrečni dogodek, nego meni. A jaz sem molčal, ker sem ljubil Zorico — in ljubil tudi Pajo. Tak je človek! Najpreje sem ga sovražil, potem pomiloval. Ko sem uvidel, da je nesrečen, sem ga ljubil. — Zorica ni smela nikamor več. Vedno je morala ostajati doma. Starec je pazil za vsak njen korak. Revica je vidno bledela. Misli sem

mnogokrat: "Ako ne bode kmalu pomladi v njeno srčice, ovne i ta rožica".

Nekega večera sem šel pogledat v hlev k svojim ovcam. V hlevu je bilo soparno, in ko sem zopet stal na prostem, polotila se me je želja, da stopim malo v vrt, ki se je raztezal za hišo. Saj tudi pastirju bije srce za naravne krasote, tudi on rad uživa sladkost krasne poletne noči, tudi on ljubi zvezdice, ki se svetijo nad nami. Ko sem prišel do utice v ozadju vrta, slišal sem šepetati. Kdo je bil neki tu? Zamolkli glasovi so se vili po tišini do mene. "Zorica", šepetal je nekdo, "Zorica, da moram biti tako ubog, tako nesrečno ubog. Zakaj nimam vsaj desetine tega, kar ima tvoj oče? Nemara bi te potem dobil za ženo, a tako..." Več nisem slišal. Vetric odnesel je vse drugo. Stopil sem tiho nazaj in varoval pri vходу vrta, da jih kedo ne zasači.

Vše drugi dan mi je pravil moj prijatelj, Pajev brat, da hoče Pajo oditi v tujino. Mati se jočejo doma, a on se ne da preprositi. Kmalu, kmalu ga ne bode več v selu.

Tisto večer sem se vlegel prav blizu ute v travo. Misli sem na včerajšni dogodek. Med pre-mišljevanjem sem zaspal. Ko sem se zbudil sem videl vže zvezdice na nebu svetlikati. Luna je po vsej okolici lila nejasno svetlobo. Začujen sem si mel oči. Hotel sem vstati, kar zaslišim poleg sebe nekaj šumeti. Za Boga! Spoznal sem

starega oderuha. Toliko da nisem vskliknil. Stal je za grmom in zrl v uto. Iz ute sem slišal: "To mi je pravil moj ranjki oče. In predno odidem v tujino, poskusim še tu svojo srečo. Kopljem pri grmičku ob Kuli. A, ko najdem zaklad, Zorica, potem si moja". — Vsak hip pričakoval sem, da se vrže Pero na mladenčca. A čudno! Starec se je le zlobno nasmejljal, potem je čakal tako dolgo, dokler nista ljubimca odšla. Ko se je tudi on polagoma odстранjal, slišal sem ga sikati: "Motiš se, motiš mladko. Zaklad bode moj!" —

Sledil sem mu. Šel je tiho po dvoru. Izbral si je izmed orodja težek kramp in tako se je odstranil. Še dandanes ne morem si tolmačiti, kaj me je v tisti noči vezalo na-nj. Sledil sem mu, kakor senca. [Ko sva korakala po dolini, se je večkrat ozrl. Da me ni zapazil, skrival sem se za grmovjem, ki je stalo ob potoku.

Prišla sva do vznožja tega griča. Tu se je še enkrat skrbno ozrl na vse strani, potem je pričel lezti kvišku. Kmalu je izginil v grmičju. Pomisljal sem, bi li šel za njim ali ne. Ako me zapazi — — — Sklenil sem vendar, po skrivnem, le meni znanem potu iti za starcem.

Prispel sem do vrhunca. Vže od daleč sem slišal zamolkle udarce. Starec je bil toraj vže pri delu. Iz svojega skrivališča zapazil sem starca. Tolkel je s krampom po zidovju. Dolgo je kopal, globoka je morala vže biti njegova

premlatili. Starejši in treznejši Nemci sprijaznili so se po porazu v državnem zboru z dvojezično celjsko gimnazijo; nezrela mladina pa še vedno „bije“ ta boj, če se sme tako „delovanje“ nevednih pobičev sploh boj imenovati. Kako morejo vendar Nemci se pečati s takim fantičem, ki je še le gimnazijo dovršil; otroci niso za politiko, kakor tudi za vojsko niso, kar dokazujejo razni slučaji v zgodovini narodov.

(Beračija za „Studentenheim“) stopila je v nov štadij. Na dosednji način, po katerem so beračili, ne morejo priti do zaželenega vspeha in si zagotoviti za delj časa obstanka tega zavra. Beračija se bo nadaljevala na drug način. Dne 18. t. m. ustanovilo se bode posebno društvo „Deutsches Studentenheim“ in člani tega društva bodo morali donášati svoje groše za to čisto nepotrebno stvar. Kaj pa bodo druga društva n. pr. „Südmarcha“ k temu rekla, ker bode s tem novim društvom izgubila precej dohodkov? Zanimivo je tudi to, da v „Studentenheimu“ dijaki ne bodo, kakor se je skrajša govorilo, brezplačno vsprejeti in v „allhochdeutsch“ vzgojevani, nego bodo morali prav mastno plačevati; le nekaj dijakov bode deloma oproščeno plačila. Ne gre drugače, ker denarja manjka. Za ravnatelja se dosedaj še nikdo ni oglašil.

(Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj) imelo je 1. mal. travna t. l. svoje običajno mesečno zborovanje, kojega se je zopet vdeležilo mnogobrojen (34) krog zavednih in za prospeh šolstva navdušenih vzgojiteljev mladine. Gosp. predsednik otvori zborovanje, spominjajoč se nesreče, ki je nemilo pretrgala nit življenja jednemu članu naše prevzvišene vladarske rodo-vine, njegovi visokosti nadvojvodu Albrehtu Salvatorju. — Vsi navzoči ustanejo v znak sožalja. Na to pozdravi še dva nova društvena uda (gospoda Jos. Šmorancarja iz Celja in Jos. Brinarja iz Vojnika) in štiri navzoče goste (gg. Albreht M. iz Štor, J. Čremožnik iz Prožina, Geršak J. iz Dola in gdč. Jos. Kodrman iz Maribora). Kar pa povzame gospod A. Gradišnik besedo in se s povzdignjenim glasom obrne do navzočih, naglašujoč, da se jim je danes spominjati društvenega uda, ki že 20 let neumorno in neustrahšno deluje v prospeh društva, in navdušeno pozivljajoč vse, naj izrazijo svoje čute ljubezni in občudovanja svojemu slavljenju in dolgoletnemu predsedniku gospodu Antonu Brezovniku s tem, da ga imenujejo častnim članom društva. Burni „živio“ in „slava“ sledili so tem besedam; raz obličje vseh navzočih odsevala je srčna radost, ki je še bolj razkrivala, kako ljubljen in spoštovan je dični jubilat med svojimi tovariši, nego krasna diploma, ki se mu je izročila, da ga spominja prijateljske ljubezni in kolegijalnega spoštovanja. Zatem sledilo je prav praktično zasnovano predavanje gospoda Fr. Zi-

jama, kajti videl sem iz nje moleti le še njegovo glavo.

Mene je poprijela neka groza. Slišal sem, kako je med udarci težko stokal, zamolklo strastno. Grozno so se njegovi vzdihli širili po nočni tihoti. A delal je neumorno pri svitu lune in blesku zvezdic. Nakrat se mi je dozdevalo, da je treščil starčev kramp ob neko kovino. Čuden je donel iz jame. Meni so se kar ježili lasje. Težko sem jel dihati, — burno so se mi dvigale prsi. Je-li to bil zvok zaklada? Tu se mi zazdi, da slišim korake, brze, krepke. V prihodnjem trenutku prikazala se je možka postava pri Kuli. V svitu mesca spoznal sem — Paja.

Neznosna groza me je v tem trenutku prešinila. Nevedé, kaj storim, se umaknem in pohitim po brdu navzdol. Gospod, kako sem prišel tedaj domov, tega sam ne vem, le toliko se spominjam, da sem doma dolgo ležal brez zavesti.

Drugo jutro vzbudil me je moj prijatelj — Pajov brat. Pajo je zginil po noči, nikdo ne ve, kam je šel. Vprašal me je, sem ga li kje videl. Polagoma se mi je vračal spomin. Hotel sem reči: „Da, videl sem ga,“ toda molčal sem še o pravem času in beseda ostala mi je v grlu.

Tudi gospodarja ni bilo tisto noč domov. Hlapci njegovi so ga šli po naročilu stare hišne iskat. Našli so ga še le dva dni pozneje — mrtvega pri Kuli. Ležal je v jami, kramp je stiskal krčevito v svojih rokah in niso ga mogli

darja „O spiski po Frisch-evi metodi“. Nova smer v spiski, ki jo je določil znani metodik Frisch in že pred njim prof. Schiessl, naj bi ne zanimala le sleharnega ljudskošolskega učitelja, nego ona naj bi se upoštevala tudi pri spiski, oziroma izdelovanju šolskih in domačih nalog v srednjih šolah! Rešile so se še nekatere zanimivosti iz „vprašalne škrinje“ in sprejel se je nasvet, da naj učiteljstvo ne podpira nekega Rudolfa, ki se potika brez dela od kraja do kraja in onečašča in izkorišča svoj nekdani stan, in da se za V. Ribnikarjev nagrobni spomenik iz društvene blagajnice da 10 kron. Po zborovanju zbrali so se večinoma vsi društveniki „pri zamorcu“, da prežive nekaj veselih uric med petjem in zaupnim pogovarjanjem; njih kólu pridružil se je tudi okrajni šolski nadzornik gospod P. Leitgeb. Vršile so se razne napitnice; gospod predsednik nazdravljaj je gospodu nadzorniku, gospod nadzornik napil je vrlemu napredovanju društva in posebno še glavi njegovi, gosp. Brezovniku itd. itd. Prihodnje zborovanje bo na binkoštni ponedeljek. Ker priredi društvo tedaj slavnostno zborovanje s koncertom v proslavo svojega 25letnega obstanka, upamo obilne udeležbe tovarišic in tovarišev, a tudi prijateljev mladine in šole.

Spodnje-štajerske novice.

(Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji.) Župnijo sv. Miklavža v Sevnici dobil je preč. g. Markus Črnko, mestni vikar v Ptuiju.

(Kanonično obiskovanje in birmanje) bode letos v naslednjih župnijah. V dekaniji rogaški: Dne 11. maja v Kostivnici; dne 12. maja v Št. Petru v Medvedjem selu; dne 13. maja pri Sv. Hemi; dne 14. maja Sv. Križ pri Slatini; dne 16. maja pri Sv. Roku ob Sotli; dne 17. maja v Rogatcu; dne 18. maja pri Sv. Florjanu na Boču; dne 19. maja v Žetalih; dne 20. maja v Stopercih. — V dekaniji jareninski: Dne 25. maja v Jarenini; dne 26. maja v Št. Jakobu v Slov. goricih; dne 28. maja v Svičeni; dne 31. maja v Št. Ilju v Slov. goricih; dne 2. junija v Št. Jurji na Pesnici; dne 3. junija v Spodnji Šentkungoti. Dne 1. junija vršilo se bode blagoslovljenje farne cerkve v Št. Ilju. V kozjanski dekaniji: Dne 7. junija v Podčetrtku; dne 8. junija v Ulimljah; dne 9. junija v Bučah; dne 10. junija v Polji; dne 11. junija v Št. Petru pod sv. Gorami; dne 13. junija v Podsedri; dne 14. junija v Kozjem; dne 15. junija v Pilštani; dne 16. junija v Prevorji; dne 17. junija v Št. Vidu pri Planini; dne 18. junija na Planini; dne 19. junija v Dobjem. — V marenberški dekaniji: Dne 28. junija v Marenbergu; dne 29. junija na Muti; dne 30. junija v Pernicah; dne 1. julija v Soboti; dne 2. julija v Radvanji; dne 3. julija v Remšniku; dne 4. julija v Brezji; dne 5. julija pri Sv. Ožbaltu.

mu vzeti. Na čelu imel je rano, globoko, široko. Oko se mu je bilo grozno izbulilo, a obraz bil mu je uprav strašen. Na dnu jame našli so težek kamen. Bil je krvav. „Starec kopal je po zakladu, a kamen odtrgal se je nad njim ter ga ubil.“ Tako so modrovali ljudje. Jaz sem vedel za vse, a molčal sem do današnjega dne. Tebi, gospod, sem povedal, ker si tujec. In če tudi bi bil domač, saj ni treba več molčati. Mati Pajova je kmalu za tem umrla. Tudi njegov brat je preteklo zimo umrl. O njem se ne ve ničesar. Po njegovem odhodu so ljudje marsikaj pravili o njem, a gotovega ni bilo čuti ničesar.“

Moj vodnik je umolknil.

„A Zora, kaj pa Zora?“

„Oprosti, gospod, skoraj sem ti pozabil praviti tudi to. Ona je v isti noči izginila z doma. Tudi nje niso videli nikdar več v tem kraju.“

* * *

V zahodu jelo se je solnce nižati v zaton. Zarja večerna porudečila je Kulo. Čarobno se je iskalo na dnu istih jam v zidovju, in dozdevalo se mi je, da vidim razodete vse umišljene zaklade Kule. Priznavam, da me je obhajala nekaka groza. „Pojdi,“ dejal sem vodniku, „pojdi, da prideva še o mraku domov.“ — „Saj mrtvih ni nazaj,“ smehljaj se je starec. „Toda, ker je tvoja volja, pojdiva.“

Na binkoštno praznike pa se deli sv. birma kakor vsako leto v stolni cerkvi v Mariboru.

(Bralno društvo na Dobrni) priredi dne 19. t. m. po večernicah v gostilnici pri „Braunerju“ zborovanje z govori in petjem.

(Ničvredni fantalini) napadli so v nedeljo večer pri Sv. Petru v Savinjski dolini Kukčevega hlapca na cesti, ter so ga skoraj smrtno ranili. Pač žalostno, da so še tako neotesani in surovi. Taki poredneži delajo sramoto celi župniji.

(Umor.) Na Belo nedeljo zvečer so pri Cajnerju v Pustempolji v gornji Savinjski dolini umorili nekega mlinarja. V krčmi so se bili nekoliko sporekli, ko so pa odšli, napadli so ga pri vratih ter ga tako hudo ranili na vratu, da je čez kratko časa umrl.

(Iz Kalobja pri Št. Jurju.) Žalosten je bil pretekli teden za nas. Že dolgo ni se zgodila taka divjost, kakor te dni. Pijan dečak Jakob Rihtar iz Slivnice vdaril je s kolcem Martin Jagerja tako po glavi, da je ta drugi dan umrl. Priprli so ubijalca in njegovega brata, ki čakata zaslužene kazni.

(Iz Vitanja.) Vitanjski „posilinemški purgarji“ spet lahko polnijo svojo trško kroniko z novim činom vsenemške omike. Slučaj, o katerem hočem celo kratko poročati, je že precej občen na Južnem Štajerskem. Po sklepu krajnega šolskega sveta za slovensko šolo, v katerem je 7 narodnih in 5 nasprotnih zastopnikov, naredil se je namreč v četrtek 9. t. m. na slovenski šoli skromni napis „Ljudska šola“. Slovenski zastopniki bili so tako toliko ponižni — kakor navadno povsod in vselej —, da so zahtevali namesto napisa „Narodna šola“, samo omenjeni. A še ta skromni napis ni našel milosti pri nekajih mlečnozobih mladičih vitanjskih. Ni se še utegnil popolnoma posušiti, že so ga zlobne, po umazani nemški omiki dišeče roke v noči od 10. do 11. t. m. z nekim črnim mazilom, kakor je njih duša črna, zamazale. Ali ste morebiti hoteli napis olepšati, pa se vam je pri tem jela roka tresti? Ali se ne začne na ta način še v nežnih srcih vzbujati mržnja in sovraštvo do druge narodnosti? Cela stvar izročila se je orožnikom v preiskavo; in ako se ne motimo, doletela bode že skoraj znane ptičke roka pravice.

(Bralno društvo v Studenicah) priredi v nedeljo, 19. aprila t. l. v gostilni gospoda J. Koropca veselico s tem le vspešdom: 1. Rožica. Mešan zbor vgl. dr. B. Ipavica. 2. Ladija. Dvospev za sopran in alt vgl. Kücken. 3. Gledališka igra. 4. Na hribih. Mešan zbor, dr. B. Ipavica. 5. Sirota. Mešan zbor, Hajdrih. 6. Gledališka igra. 7. Golobica siva. Mešan zbor, Vilhar. K prav mnogobrojni udeležbi vabi uljudno odbor.

(V Konjicah) ustanovil se je „Slov. pevski klub“ s podporo tukajšnjih narodnjakov. Važno je to društvo v tem zagrizenem in najbolj nemškutarskem trgu Spodnjega Štajerja. Zato se prosijo vsa pevska društva, da podpirajo to mlado društvo se sekiricami ali kakor si bodi, da ne opeša. Treba je bilo začeti tudi pri nas, ker nasprotniki naši delujejo z vso silo in gotovo nas potlačijo, če se ne ojačimo in postavimo po robu.

(Nadučitelja in sedanjega c. kr. okr. šol. nadzornika) g. Voduška v Trbovljah nadomestuje g. Jožef Purkart, doslej službujoč v Št. Ilju pri Turjaku v slovenjegraškem šol. okraju.

(Zaprta je šola v Hrastniku) zaradi tamkaj razgrajajoče škrlatice; že več otrok je za to boleznijo umrlo. Bolezen se vedno bolj širi kljub vsem zdravniškim prizadevam jo omejiti.

(Na Dolu pri Hrastniku) vršila se je velikonočna procesija vstajenja kaj slovesno na velikonočno soboto zvečer. Okna vseh vaških hiš bila so krasno razsvetljena in na bližnjem hribu Kovk plapolal je mogočni kres, ko se je pomikal spreved med vednim pokanjem možnarjev po snažnej cesti skozi vas. Smelo se trdi, da se najbrž v nobeni slovenski vasi ta cerkveni obred ne obhaja tako slovesno.

(Iz dolske okolice pri Hrastniku.) Na cvetno nedeljo preselil se je za vsem novi gosp. nadučitelj A. Gnus na Dol. Prišedšega iz Gornje Rečice pričakovali so ga zunaj vasi gg.: preč. župnik, župan z več odborniki, predstojnik kraj. šol. sveta in zač. voditelj šole. Došlega najpoprej

pozdravijo v imenu vse fare prav iskreno gosp. župnik, potem ga pozdravi v imenu občine g. župan, v imenu kraj. šol. sveta g. načelnik in naposled mu želi njega nadomestitelj na novem poslovnem mestu obilo zadovoljnosti in sreče. Med gromenjem topičev se je vršil potlej vhod v vas, kjer novemu g. nadučitelju izroči deklica šopek cvetic v pozdrav. — Kjer se novo došli učitelj vzprejme takó — tam je dobro bivati!

(Glavna skupščina „Zaveze slov. učit. društev“) letos bode 13. in 14. avgusta, ne pa septembra t. l. kakor se je po pomoti javilo v 15. št. „Domovine“.

(Iz Središča.) C. kr. korjerejsko društvo v Gradci, je naročilo sklicati veliki shod konjerejev, na dne 19. aprila t. l. ob 2. uri popodne, v gostilno gosp. Venigerholca v Središču. Pri tem shodu bode pričujoč član centralnega odbora omenjenega društva; ta bode sprejemal o konjereji prošnje oziroma pritožbe konjerejev ormoškega okraja. Potrebno je toraj, da se vsak tukajšnji konjerejec, iz lastne koristi tega shoda vdeleži. Načelnik konjerejskega kroga gospod Ivan Kočev var v Središču razpošilja vabila in ob enem naznanja, da pride k temu shodu poučljivo prednašati g. M. Jelovšek, dež. žinivozdravnik v Braslovčah, o umni živinoreji. Gosp. M. Jelovšek ima mnogo lastnihkušenj in prepričanja, vsled tega so njegovi strokovni govori velike vrednosti, posebno pa zdaj, ko bode gotovo povedal, kaj je našel za kraje posnemanja vrednega v daljni Švici. Središki in okolični posestniki, kateri tega strokovnjaka poznajo, se že veselijo zopet slišati njegove nauke in nasvete. Pričakuje se torej obilna vdeležba, za umno živinorejo vnetih posestnikov pri omenjenem shodu.

(Žita letos) skoro povsodi jako lepo kažejo. Pomladanski dež in sneg je jim le koristil, da ložje rasto. Mrzlejšje vreme je pokončalo več škodljivih mrčesov, katere je bila gorka pomlad že privabila na dan. Samo iz Bačke na Ogerskem se slišijo neugodna poročila o letini; morali so več ozimine preorati.

(Petindvajsetletnica.) Vrhovnemu nadzorniku J. Leder, vodji graškega upravnistva c. kr. priv. avstrijske zavarovalne družbe „Dunav“ na Dunaji, potrdilo se je leto njegove delavnosti pri tem podjetji, 11. t. m. petindvajsetkrat, kar znači gotovo njegovo sposobnost in delavnost pri temu zavodu.

(Kmetijska družba štajerska) zahteva za 1897. leto 10.260 gld. državne podpore, katero bode gotovo tudi dobila. Koliko od tega zneska se bode pač porabilo za prosep kmetijstva na Slov. Štajerskem? Morebiti, da se kje priredi kaka seveda čisto po nemškem kroju osnovana krajevna razstava; za take razstave je namreč določenih 5600 gld. To bode pa tudi vse. Od podpore, katero je lansko leto država dovolila v prosep sadjarstva, razdelilo se je na Slovenskem Štajerskem le par grošev, vse drugo porabilo se je drugod. In vendar mi Slovenci k dotičnim podporam ravno tako dolagamo, kakor vsi drugi. Sicer se pa temu pristranskemu postopanju kmetijske družbe štajerske ni prav nič čuditi, če pomislimo, da ima v osrednjem odboru mogočno besedo dobro znani prijatelj Slovencev, šentilski zagrizeni Pistor.

(Deželni odbor v Gradcu) razpisuje za prihodnje šolsko leto 28 ustanov na deželni gluho-nemnici v Gradci. Prosijo lahko za te ustanove gluhonemi otroci iz Štajerske, kateri so drugače zdravi in duševno zmogni poduka. Prošnje je vlagati do 30. t. m. na deželni odbor pri dežel-nem nadzorstvu gluhonemih v Gradci, Eisengasse št. 21. — Prosi se č. duhovščina in učiteljstvo, da opozori stariše na te ustanove.

Druge slovenske novice.

(„Glasbena Matica“) je ta teden priredila v Ljubljani tri koncerte, pri katerih so nastopile pevke v narodni noši, v kakeršni so bile pri koncertih na Dunaju. Iz Ribnice je v torek k koncertu pripeljal poseben vlak mnogo obiskovalcev. Pa tudi z družih krajev je došlo več odličnega občinstva. Pokazalo se je, da se po vsem Slovenskem zanimajo za zavod, ki je proslavil slovensko ime na cesarskem Dunaju.

(Katoliško politično društvo) v Ljubljani je imelo dne 12. t. m. občni zbor, kateremu je

predsedoval državni poslanec g. kanonik Klun, ki je v daljšem govoru pojasnjeval politični položaj in zakaj, da on in njegovi tovariši vztrajajo v Hohenwartovem klubu. Iz tajnikovega poročila je razvidno, da je katoliška stranka na Kranjskem jako delavna. Minulo leto je imela 29 shodov. Narodna stranka se jej v delavnosti ne more primerjati. Zato se pa ni čutiti izidu zadnjih deželnozborskih volitev. Izvolil se je zopet prejšnji odbor, s katerim so društveniki občno zadovoljni.

(Ljubljanski kanonik Luka Jeran), urednik „Zgodnje Danice“ in velik prijatelj šolske mladine je precej nevarno obolel. Mi želimo, da bi se temu podporniku ubogih dijakov kmalo zboljšalo zdravje.

(Umrli je v Ljubljani) v svojem 80. letu bivši knjigovez in trgovec g. Edvard Hohn. Pokojnik je pripadal starejšim slovenskim rodoljubom, ki so narod budili še v času, ko narodna zavest še tudi v Ljubljani ni bila dosti razvita.

(Umrli je) v Ljubljani vodja kranjske stavbinske družbe Makso Krenner. Rojen je bil pokojnik v Škofjiloki in je imel šele 57 let. Lani je podedoval po v Ljubljani umrlem zasebniku Jakliču 70.000 gld., katerih pa ni dolgo užival. Jaklič se je bil v blaznosti obesil. Pokojni Krenner je bil nemškega mišljenja, sicer pa jako uljuden in obče spoštovan.

(Tujih delavcev) je prišlo že silno mnogo v Ljubljano, a veliko jih niti dela dobiti ne more. Ker vlada ni potrdila mestnega regulacijskega načrta, ljudje ne vedo, kako naj zidajo. Novi stavbeni red, po katerem se bode dala stvar urediti, pa še ni dobil cesarjevega potrjevanja. Bati se je, da bode prihodnja zima v Ljubljani še vedno občutna.

(Tatvina.) Ljubljanskemu trgovcu A. Skabernetu ukradel je njegov 16letni vajenec Škul, doma iz Velikih Lašč, v gotovini nad 200 gld. in raznega blaga v še nedoločeni vrednosti. Denar je policija dobila pri uzmoviču, njega potem izročila deželnemu sodišču, kjer bode čakal zaslužen kazni.

(Obesil se je) v Zgornji Šiški pri Ljubljani, neki furlanski zidar. Predno se je obesil, je nosil v Šiški po vasi vrv.

(Samomor.) Na vojaškem vežbališču pri Mostah blizu Ljubljane našli so mrtvega 33letnega Antona Levec iz Dola. Držal je v rokah še revolver, s katerim se je ustrelil. Povod samomoru so slabe gnotne razmere.

(Vinski kupovalci pozor!) Konec minulega meseca je nek mešetar v Kamnik pripeljal isterskega vina, katerega v Ljubljani spečati ni mogel. V Kamniku je vino prodal po 17 kr. liter. Kupec je pa vino poslal v Klosterneuburg na poskuševališče. Od ondu je dobil pismo, da je vino ponarejeno, da ni v njem niti kapljice vinskega soka.

(Potres.) Precej močen potres čutili so dne 14. aprila v Novem mestu na Dolenjskem.

(Odlikovan učitelj.) Gospod Janez Erker, nadučitelj pri Stari Cerkvi na Kočevskem je dobil povodom svojega upokojenja srebrni križec s krono. Služboval je na tem mestu 52 let, ter si je na tem mestu kot učitelj in izvrsten sadje-rejec dobil mnogo zaslug. Za naslednika je imenovan njegov sin.

(Uboj.) V Cerknici je dne 6. t. m. Jakob Kušan udaril Tomaža Vivodo tako po glavi, da je ta nezavesten obležal. Ubijalca so zaprli.

(Nov tamburaški zbor) dobi „Narodna čitalnica“ idrijska, pod vodstvom novega notarja g. Vinko Kolška.

(Dramatično društvo v Idriji) priredi v nedeljo 19. t. m. v korist šolski družbi sv. Cirila in Metoda dve dramatični predstavi, v tamošnjem rudniškem gledališču. Dasi je naše dramatično društvo materijelno zelo ubožno, se pri vsem tem rado spominja dobrotelčnih namenov. Želeti bi bilo, da bi se naši razumniki za to društvo bolj zanimali, kajti od njih je odvisen obstanek društva.

(Nesreča pri hribolastvu.) Na velikonočno nedeljo šli so štirje uradniki državne železnice v Beljaku na 970 metrov visoko goro sv. Ožbalta, od koder je jako lep razgled. Nazaj grede šli so po senčnati strani. Uradniku Bergmannu je spodletelo in zdrčal je po ledeni ploči v 300

metrov globok propad. Tovariši so vsega razmesarjenega izvlekli iz globočine.

(Županom v Celovcu) je izvoljen dosednji podžupan dr. Neuner, ki pa najbrž ne bode dolgo županoval, ker narodnim Nemcem ni povse po volji.

(Rumunska kraljeva dvojica v Opatiji.) Letos sta prišla v Opatijo rumunski kralj in kraljica. Na Veliki petek in Veliko noč sta bila v župni cerkvi na Volovskem, kjer se je kralj na Veliko noč po maši razgovarjal z več osebami, mej drugim tudi z županom dr. Stangerjem.

(† Stolni prošt tržaški dr. Ivan Šust.) Dne 15. aprila t. l. umrl je v Trstu po kratki bolezni tržaški stolni prošt in kapiteljski vikarij dr. Ivan Šust. Rojen je bil dne 9. marca 1831. leta v Stari Loki na Gorenjskem. Bil je blag gospod in vrl narodnjak ter desna roka škofa dr. Glavine. N. p. v m.!

(Petindvajsetletnica „Soča“.) V petek je izšla „Soča“ v slavnostni opravi, ker slavi svojo petindvajsetletnico. Začela je izhajati dne 31. marca 1871. leta. Poprej je že nekaj časa izhajala v Gorici slovenski list „Domovina“, ki je pa prenehal zaradi neugodnih razmer. „Soča“ se je pa ohranila dolgih 25 let. Prebila je razne hude boje in mnogo storila za razvoj narodne zavesti na Goriškem. Nemala zasluga „Soča“ je, da so se Slovenci na Goriškem toliko zavedli, da je mesto goriško prisiljeno osnovati slovensko šolo. Seveda veliko narodnega dela je še na Goriškem, in zato tudi štajerski Slovenci želimo, da „Soča“ še nadalje tako izpolnjuje svojo nalogo, kot jo je minulih 25 let.

(Dr. Lueger v Gorici.) Na velikonočni ponedeljek pripeljali so se tudi v Gorico krščanski socialisti dr. Lueger, Schneider in dr. Brzobohaty. Vsprejeli so jih na kolodvoru razni odlični Slovenci, mej drugim tudi državna poslanca dr. Gregorčič in grof Alfred Coronini. Ko so se v Gorici okrepčali, so se peljali na Kostanjevico, kjer so si ogledali cerkev in burbonsko rakev. Na to so se peljali v kronberški grad. Okrog sedme ure so se vrnili v Gorico, kjer je bil potem zaupni shod, katerega se je udeležilo kacic 400 oseb, največ Slovencev. Dr. Gregorčič, urednik Gaberšek in kapelan Drmajtija, pozdravili so v govorih dunajske prvoboritelje za osvobojenje krščanskega ljudstva. Dr. Lueger in Schneider sta potem razlagala pomen delovanja dunajske krščanskosocialne stranke. Zbrano občinstvo je govornikom pritrjevalo. V torek zjutraj so se tuji gospodje odpeljali iz Gorice jako zadovoljni z vsprejemom, katerega so jim priredili Slovenci.

(Boj proti slovenskim pericam.) Tržaške Italijane grozno jezi, da morajo dajati slovenskim pericam v okolici zaslužiti, ako nočejo umazani okrog laziti. Zato že dolgo delajo na to, da se osnuje v Trstu velika parna perilnica. Poskus se je že bil naredil, a se je ponesrečil. Vladni list „Mattino“ sedaj priporoča, da bi tržaške gospe se zbrale v delniško društvo in kupile propalo perilnico od nje lastnice. „Mattino“ dokazuje, da je v zdravstvenem oziru vsekako potrebno, da se zapreči pranje perila v ostudnih mlakah in zanašajo s perilom jetiko v Trst. Vsekako je označljivo za tržaške razmere, da list, ki je iz vladnih jaslji, skuša pripraviti slovenske perice ob zaslužek.

Druge avstrijske novice.

(Državni zbor) se je v torek zopet začel. V prvi seji mu je predložil finančni minister predlogo, po kateri bodo proste koleka, vse ustanove, ki se osnujejo povodom petdesetletnice cesarjevega vladanja, potem se je začela razprava o zapadnoseverni železnici. Več govornikov je jako odločno ugovarjalo temu, da bi se ta železnica podržavila.

(Nemški cesar) je bil nekaj časa v Italiji, ta teden je bil prišel na Dunaj. To potovanje nemškega cesarja ima baje velik političen pomen. Cesar Viljem pripravlja tla za obnovenje trozveze.

(Sprava s Čehi.) Govori se, da misli grof Badeni poskusiti s Čehi napraviti nekako spravo, ko se le obnovi pogodba z Ogersko. Češki se bode dovolila večja samouprava, kot jo ima sedaj. Zato pa Mladočehi ne delajo vladi več od-

ločne opozicije. Seveda je še veliko vprašanje, če bode iz te moke kaj kruha, posebno ker ni verjetno, da bi vlada hotela Čehom tudi kaj dovoliti glede Moravske in Šlezije.

(„Češka Školska Matica“), ki ima podoben namen, kakor naša družba sv. Cirila in Metoda, je imela vlani 230.161 gld. 23 kr. dohodkov in 249.439 gld. 45 kr. stroškov. Te številke nam kažejo poštenost češkega naroda.

(Prememba pri hrvatski vladi.) Načelnik oddelka za bogočastje Kršnjani je odstopil. Omajali so mu baje stališče dogodki na zagrebškem vseučilišču za časa bivanja cesarjevega v Zagrebu. Njegovim naslednikom bode imenovan višji državni pravdnik Krajčović, ki za svojo novo službo nima druge posebnosti, da je odločen madjaron, kar pri sedanjih razmerah na Hrvatskem tudi nekaj velja.

(Hrvatska na madjarski razstavi.) Hrvatski sabor je bil dovolil 100.000 gld., da se Hrvatska dostojno udeleži ogerske razstave. Ta denar je pa že porabljen za razne priprave in vlada namerava sklicati sabor, da še toliko ali pa še več dovoli. Sabor bode to tudi gotovo storil, da pokaže Hrvatov udanost do Ogorske. Seveda sabor ne izraža pravega hrvatskega mišljenja, ker je bil z vladnim pritiskom voljen. Narod hrvatski gotovo ni za to, da bi Hrvatje pomagali proslavljati ogersko tisočletnico.

(Število dijakov na zagrebškem vseučilišču.) Sedaj je na zagrebškem vseučilišču 70 bogoslovcev, 247 pravnikov, 120 modroslovcev in 23 farmaceutov. Rednih slušateljev je 343, izrednih pa 72. Iz Hrvatske jih je bilo 370, z Reke 5, iz Ogorske 20, iz Dalmacije 13, iz Istre, iz Kranjske in iz Štajerske po 7 iz Bosne in Hercegovine 2, iz ostalih avstrijskih dežel 6, iz Srbije, Turške, Rusije in Črnogore po 1.

(Šolstvo v Galiciji) nikakor ne cvete. Nad štiri milijone ljudi ne zna niti pisati niti čitati. 744 za šolo godnih otrok ne hodi v šolo, ker je premalo šol in učiteljev; 3000 občin je brez šol, 1000 učiteljev pa manjka na že obstoječih šolah. Tem razmeram so krive slabe učiteljske plače. Deželnozborna večina pa tudi ničesar ne stori za povzdigo omike naroda. Plemenitašem je celo ljubše, če so ljudje neumni, se dajo vsaj pri volitvah lažje oslepariti.

Ogled po širnem svetu.

(Nemški državni kancelar) Hohenlohe je bil šel v Pariz, ter je ondu obiskal tudi francoskega ministerskega predsednika. Knez Hohenlohe si prizadeva, da bi pridobil podporo Francije in Rusije za gotove namene, kjer trodržavna zveza Nemčiji ne pomaga. V Berlinu se vedno drže načela, da je treba imeti vedno dva železa v ognju.

(Kristijanje v Armeniji.) Turški sultan je že podpisal neki ukaz, da naj se vsi kristijanski misijonarji iztirajo iz Armenije. Razglasil se ta ukaz še ni, in se tudi najbrž ne bo. Razne države se bodo uprle. Posebno Anglija in Zjedinjene države bodo se potegnile za protestantske misijonarje, katerih je mnogo v Armeniji.

(Bolgarski knez Ferdinand), ki je dolgo bil v Carigradu, se je podal v Rusijo, da obiše ruskega carja in se mu zahvali, da je vsprejel kumstvo njegovega sina. To potovanje tudi ni brez političnega pomena.

(Italijani) so v Afriki zopet tepeni. Sedaj so jih pa naklestili Sudanci pri Kassali. Major Stevani je bil prišel iz trdnjave in napal sovražnika. Sudanci so pa kmalu pokazali, da se ne mislijo šaliti in so tristo Italijanov pobili. Glavni poveljnik general Baldissera v Afriki je bil zaradi tega poraza jako nevoljen in je nepredvidnega majorja kar odstavil.

Narodno-gospodarske novice.

Živinske kuge.

Živinoreja je največje važnosti za našega kmeta, posebno poslednja leta, ko se je žito tako pocenilo, da se ga jedva izplačuje pridelovati in je vinstvo hudo zadela trtna uš. Za živinorejo se pa tudi poslednja leta dosti več stori, kakor se je prejšnja. Upeljala so se boljša plemena, katerih reja se dosti boljše izplača.

Velika nadloga za kmeta so pa živinske nalezljive bolezni, ki razsajajo skoro v vseh avstrijskih deželah, v nekaterih bolj pogosto, v drugih bolj poredko. Tako noče izginiti bolezen na gobcu in parkljih iz naše države; svinjska kuga se je pojavila zopet v Galiciji. Celo Dalmacija, ki dolgo prešičje kuge ni poznala, je že okužena. Te bolezni pa ne zadenejo le tistega živinorejca, v katerega hlev se priklatijo, temveč tudi druge. Vsled živinozdravstvenih naredb se ustavi vsaka trgovina z živino. To včasih traja mesece in mesece. Škodo imata živinorejec in pa trgovec. Posebno pa Nemčija in Švica preti zapreti mejo, če sliši o živinski kugi v naši državi. Cena živini vsled tega hitro pade. Švicarska in nemška oblastva pa ne zapirajo meje le iz zdravstvenih ozirov, temveč tudi iz narodno-gospodarskih. Da pomagajo domači živinorejci, zapro tuji mejo pod pretvezo kužne bolezni. Vsled carinske pogodbe namreč drugače meje zapreti ne morejo.

Z jednako pretvezo so bili tudi Ogri zaprli pot rumunski živini v Avstrijo, dasi v resnici živinozdravstvene razmere v Rumuniji niso slabše, kakor na Ogorskem. Iz povedanega je razvidno, da je v velikem interesu kmetijstva, da se z vso strogostjo izvaja živinozdravstvena policija in zatirajo kužne živinske bolezni. Priznati moramo, da se v naši državni polovici to tudi vrši. Živinsko plučno kugo so z odločnimi navedbami pri nas popolnoma zatrli, dočim jo na Ogorskem imajo še najmanj v kakih petnajstih občinah. Običajno se živinske kužne bolezni z Ogorskega prenašajo k nam, zaradi ogorske malomarnosti trpi naša državna polovica. Kakor vsa ogerska uprava je tudi živinozdravstvena policija močno zanemarjena. To je tudi naravno v deželi, kjer so uradniki močno podkupljivi. Vsaj smo nedavno čitali po listih, da se še špeh in meso od prašičev, ki poginejo v živinozdravstvenih opazovališčih na Ogorskem, ves proda. Tako se zanaša kuga ne le po živi živini, temveč tudi mesu in kožah za boleznimi poginole živine. Od Ogrov samih tudi ni pričakovati, da bi vestno izpolnovali živinozdravstvene določbe.

Pri obnovljenju pogodbe z Ogorsko bode pač treba vso pozornost obračati tudi živinozdravstveni policiji, zahtevati se bode moralo od Ogrov, da njih živinozdravstveno policijo korenito preosnujejo in poddržijo. Ker bi pa vse to še ne zadostovalo, je treba tudi zahtevati, da dobi vsaka država polovično pravico, nadzorovati drugo, kako izvaja navedbe proti živinskim boleznim. Mi se takega nadzora nimamo bati, Ogri se ga bodo pa gotovo branili, ker dobro vedo, da bi se razkrile razne njih malomarnosti, pa tudi sleparije. Toda koristi našega kmetijstva zahtevajo, da smo v tem oziru neprijenljivi. Če se Ogri ne udajo, si pa mora naša državna polovica varovati pravico, da ogerski živini lahko zapre mejo, kadar se jej bode zdelo potrebno, naj Ogri še tako taje živinske kužne bolezni v svoji deželi.

(Redko živinče.) Na Ljubnem v Savinski dolini, je priredil Jožef Škorjanec, p. d. Erjavca, tako kobilo, da je visoka 181 cm in črez prsi široka 207 cm; barve je rudeče-siva, stara pa bo šele 1. maja t. l. 3 leta. Res redek slučaj!

(Vina) se je lani na Koroškem pridelalo 178 hektolitrov, predlanskim pa ravno 56 hektolitrov.

(Reja žrebet.) Pri reji žrebet je jako važno, da se živali morejo dovolj gibati, kajti s tem se pospešuje prebavljanje. Žrebeta, ki se ne morejo dovolj gibati, se tako lepo in tako močno ne razvijajo. Kadar pa vreme dopušča, morajo žrebeta s kobilo na delo ali pa na pašo. Dobro je, če se naredi poseben ograjen prostor, po katerem žrebeta lahko skačejo.

(Mlečna klet) mora se slednji dan prevedriti. V taki kleti ne sme biti nikakih gnjočih in pa močno dišečih tvarin.

(Hitra promena krme) tudi ovcam slabo dene. Zatoraj se priporoča, da se daje jim še suhe krme v hlevu, ko se pomladni začno goniti na pašo.

(Breje kobile.) Konjereja se izplačuje, če ni treba poleg svojega gospodarstva s konji služiti. Breje kobile se ne smejo prehladiti in pa

preveč napajati. Treba je gledati na jednako krmo. Nikakor ni dobro, če danes kobila pije to, jutri drugo vodo. Navadna poljska dela kobila lahko opravlja. Le za taka dela naj se ne rabi, kjer je treba napeti vse žile ali pa skakati. Poslednji čas brejosti, naj se kobila dene v oddeljen prostor, kjer se po svoji volji obrača. Ondu naj ostane tudi, ko se ožrebi. Pri ožrebenju navadno ni treba nobene pomoči. Če je pomoč potrebna, je pa treba poslati po veččaka. Po ožrebenju naj se da kobili gorke vode, v katero se dene nekaj pšeničnih otrobij.

(Koristi zgodnega valjenja.) Kokoši, ki hitro rasto, začno že nesti jajca, ko imajo štiri in pol do pet mesecev. Če se koncem marca ali v začetku aprila izvale, že začno nesti v septembru, kadar se starejše kokoši golijo in jajec ne neso. Tedaj so jajca navadno draga. Mlade račice, ki se pomladi izležejo, tudi že jeseni neso in včasih tudi vale, tako, da imamo zopet račice za božič.

(Kdaj naj se seje.) Navadno se pomladi prezgodaj seje. Ker zemlja še ni dovolj razgreta, seme ne kali, in večkrat začne gniti, včasih pa plevel preraste njivo, predno žito jame poganjati. Na trdi, ilnati zemlji, ki se počasi ogreje in osuši, naj se pozneje seje, kakor na peščeni. Bolj za mraz občutljive rastline sejejo se seveda pozneje, kakor druge.

(Krmiljenje koz.) Kozam moraš dajati dovolj jesti, da ne začno vsled lakote jesti stelje, kar je nezdravo. Kar ostane kozam, pa spravi, da imajo za drugi pot. Pomisli, da se koza ne more rediti, če strada, da po zimi več potrebuje, kakor po leti in da breja ali pa doječa žival mora dva preživeti. Premladih in slabih koz ne goni h kozlu. Če se poleg tega živali še slabo krmijo, ni čuda če imamo potem slabe koze.

Razne stvari.

(Prebivalstvo v Avstriji.) Nemcev je v Avstriji v odstotkih 36,1, Čehov 23,3, Poljakov 15,8, Rusinov 13,2, Slovencev 5, Srbov in Hrvatov 2,3, Italijanov 2,9, Rumunov 0,9. Nemci imajo drž. poslancev 174. (po številu bi jih morali imeti 127). Čehi 68 (82), Poljaki 58 (55), Rusini 8 (46), Slovenci 15 (17), Hrvati in Srbi 8 (10), Italijani 14 (11), Rumuni 4 (3).

(Mrtvoud) je zadel na velikonočno nedeljo dunajskega provincijala minoritov gosp. Alojzija Polaka, ravno ko se je oblačil, da bi vodil procesijo. Zadeta je leva stran. Zdravniki še upajo, da ozdravi. Polak je bil rojen v Tržiču na Gorenjskem in je bil že šestkrat voljen za provincijala. Pred njim ni bil nihče šestkrat provincijal, odkar obstoji avstrijska provincija.

(Toča.) Dne 29. marca so v Szatmaru na Ogorskem imeli mrzlo in jako neprijetno jutro. Pozneje so se privlekli oblaki, začelo se je bliskati in grmeti, naposled se je pa usula toča, ki je napravila dosti škode.

(Nezadovoljni pomiloščenec.) Nedavno je bil na Dunaju obsojen na smrt Kranjec kovaški pomočnik Črjak, ki je na jako grd način umoril svojo ljubico. Cesar pa smrtno obsodbe ni potrdil in kazni se mu je premenila na dvajsetletno ječo. Črjak je pa to novico jako nezadovoljno vzel na znanje. Začel je grozno se jeziti-rentačiti in kleti, ker ne bode obešen.

(Umor pred šestnajstimi leti.) Zagrebški žandarmerijski vodja na Kiseljaku je dobil nedavno brezimno ovadbo, da je 1880. leta bil umorjen kmet Doljan iz Vrabč, o katerem se je do sedaj mislilo, da se je ponesrečil. Umoril ga je mijo Brozović, najet od umorjenčeve sestre. Preiskava se je začela in se je res dognalo, da je Jera Doljan ukazala Miju Brozoviću, da ubije njenega brata. Brozović je umoril Doljana še z dvema tovarišema, potem so ga prenesli k nekemu jarku, da bi ljudje mislili, da se je ponesrečil.

(Prepoved kadenja.) V Rusiji je kadenje tobaka mej Evinimi hčerami boljših krogov še bolj razširjeno, kakor v zapadni Evropi. Sedanja carica pa ni posebna prijateljica tobaka in je kaj nerada gledala, kako kade dvorne dame. Nekoč je rekla: Ženski se ravno toliko podaje kadenje, kakor moškemu kletvina. Nedavno je pa naravnost prepovedala dvornim damam kaditi. Ta prepoved je vzbudila mej damami precejšnjo nevoljo.

(Nov ognjenik.) Na otoku Stenosa na Egejskem morju je nastal nov ognjenik, ki je naredil že mnogo škode. Kacih 40 ljudi in mnogo živine je podsul s svojim bluvanjem. Ljudje so morali ostaviti otok.

(Sultan — okraden.) Zasledili so veliko tatvino v sultanovi zakladnici. Tatvino je zapazil neki višji uradnik. Kradel je pa visok uradnik, ki je bil pri sultanu v posebni milosti.

(Umrli so) v celjski okolici od 1. aprila do 15. aprila t. l.: Rozalija Kodala, Dobrova, Leopold Ocvirk, Ostrožno, Alojzija Adamič, Gaberje, Mica Ocvirk, Ostrožno, Andrej Flux, vdovec, Gaberje, Mica Košec, posestnica, Lisce, Franc Pouh, Gor. Hudinja, Ravenik Rezina, Breg. Rafaela Godic, Gaberje.

Koledar.

Sobota (18.) Apolonij, mučenec; Eleuterij, škof. — Nedelja (19.) II. povelikonočna, Leon IX., papež; Krescencija. — Ponedeljek (20.) Sulpicij, mučenec; Marcellin, škof. — Torek (21.) Anzelm, škof; Bruno spoznovalec. Sreda (22.) Soter in Kaj, mučenca; Robert, opat. — Četrtek (23.) Adalbert (Vojteh), škof; Jurij, mučenec. — Petek (24.) Jurij, mučenec; Bona, mučenica. Polna luna dne 27. ob 2. uri 53 minut popoldne. — Solnce stopi v znamenje bika dne 19. ob 3. uri 18 minut popoldne.

Sejmi.

Dne 20. aprila v St. Ilju pri Turjaku. Dne 21. aprila v St. Petru pod sv. Gorani. Dne 22. aprila v Sevnici. Dne 23. aprila v Hočah, St. Jurij na Pesnici, Ptuj, St. Rupertu in Slivnici. Dne 24. aprila Zdobah, St. Jurij ob j. žel. in Mozirji. Dne 25. aprila v Gotovljah, Gornji Radgoni, Vuzenju, Kostivnici in St. Jurij pod Taborom.

Loterijske številke.

Trst 11 aprila 1896: 5, 59, 76, 66, 73
Linc: 13, 76, 58, 15, 59

ZAHVALA.

O priliki prebitke zgube, ktera nas je zadela povodom smrti našega nepozabljivega soproga, oziroma sina in brata, gospoda

Janez Hausenbichler-ja

veleposestnika v Žalci itd. itd. itd.

došli so nam od blizo in daleč izrazi globokega sočutja. Prelepi venci, mnogoštevilna udeležba pri pogrebu prerano umrlega, petje in nagrobni govor zljajšali so vsaj nekoliko naše bolečine.

Ker nam ni moglo, se vsakemu posebno zahvaliti, usojamo si tem potom izreči vsem našo prisrčno zahvalo.

Sosebno se pa zahvalimo visokočastiti duhovščini in pred vsem visokočastitemu gospodu kanoniku Hajšek-u iz Slov. Bistrice, okr. glavjarju, gosp. dr. P. Wagner-ju, načelniku okrajnega odbora, gosp. dr. Sernec-u, vsem korporacijam, društvom in odposlancem in sploh vsem, kateri so rajnemu skazali zadnjo čast.

Rajnega priporočamo v blagi spomin in molitev!

Žalec, dne 15. aprila 1896. (85) 1
Terezija Hifler, Katarina Lorber, Ana Hausenbichler, sestre; Eliza Hausenbichler roj. Zmrzlikar, soproga; Franciška Hausenbichler roj. Šentak, mati.

Zahvala.

Ker nam ni moglo, se za mnoge izraze sočutja ob smrti našega iskreno ljubljenega sina, oziroma brata, gospoda

Ivan-a Vaupotič-a,

petošolca

posamezno zahvaliti, izražamo tem potom vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za mnogobrojne spremstvo k poslednjemu počitku in darovalcem lepih vencev kakor „Slovenskemu pevskemu društvu v Ljutomeru“ in dijakom kolegom za nagrobno najiskrenejšo zahvalo.

Ljutomer, 11. malega travna 1896.

(87) 1—1

Ostali žalujoci.

Zahvala.

Vsem, kateri so se dne 9. apr. t. l. udeležili pogreba prerano mi umrle nepozabljive soproge, gospe

Marije Kavčič

izreka podpisani najprisrčnejšo zahvalo in to osobito gg. tovarišem učiteljem iz St. Jurija, Gomilске in Polzele, potem darovalki krasnega venca in vsem drugim, kateri so rajni skazali zadnjo čast.

Na Reki, dne 12. aprila 1896.

(86) 1—1

Matej Kavčič, soproga.

Zahvala.

Globoko užaljena po smrti nepozabnega preljubega soproga, gospoda

Florijana Petriča,

posestnika in kovača v Radečah na Dolenjskem, izrekam najsrčnejšo zahvalo za mnoge dokaze iskrenega sočutja med dolgotrajno boleznijo in ob smrti blagega pokojnika, vsem sorodnikom, znancem in prijateljem ranjega in sploh vsem mnogobrojnemu udeležencem za častno spremstvo k zadnjemu počitku. Posebno zahvalo zlasti izrekam vč. domačima gospodoma duhovnikom, gospodom pevcem za mile nagrobne in vsem darovalcem prekrasnih vencev.

Radeče pri Zid. mostu, dne 9. aprila 1896.

(88) 1—1

Marija Petrič.

Zahvala.

Slavno vodstvo „Družbe sv. Mohorja v Celovcu“ je veledušno darovalo tukajšnji enorazredni podružnični šoli v Ojstrici precejšno število knjig za solarsko knjižnico, za kar naj blagovoli javnim potom sprejeti najsrčnejšo zahvalo.

Sv. Jurij ob Taboru, dne 12. malega travna 1896.

Ig. Šijanec
razredni učitelj.

G. Zupančič
načelnik kraj. šol. sveta.

Izjava.

Podpisano uredništvo potrjuje g. Antonu Goričar, poštarju v Mozirji, da ni nikdar poslal ali pisal kak dopis za „Domovino“.

Uredništvo „Domovine“.

Trgovino z mešanim v najem blagom s stanovanjem

vzeti želi mladi oženjeni trgovec takoj; tista mora biti blizu župnijske cerkve, ali pa v veliki okolici, in sicer tam, kjer ni prevelike konkurence. Trgovina mora biti živahna in v shajalna. — Pismene ponudbe naj se pošlejo pod šifro „Dobra trgovina“ upravnistvu „Domovine“ v Celji. (89) 3—1

Oštarija.

Deset minut od trga Žalec, pri veliki cesti na prodaj. Hiša ima 4 sobe, kuhinjo in 3 kleti, poleg je konjski in kravji hlev, uta in kozolec, svinjski hlevi in prostorno dvorišče, 2 vrta, lepe vinske bradje okoli hiše, 1300 strokov hmelja in 3 njive. Vse v dobrem stanu za 2600 gold. — Več pove H. št. 115 v Gotovljah.

DEČKA

s primerno šolsko izobrazbo, poštenih starišev, kateri ima veselje do tiskarstva, sprejme

Dragotin Hribar v Celji

Služba

(70) 3—3

občinskega stražnika, ozir. sluge odda
županstvo Sevnica.

Plača na leto 300 gld. prosto stanovanje in službena obleka. Prosilci morajo biti zmožni obeh deželnih jezikov in govoriti v pisavi; dosluženi vojak ali orožnik, ter samci imajo prednost. — Zadevne prošnje s prilogami, predložiti je najkasneje do 15. aprila t. l. pri županstvu v Sevnici. Župan: Lud. Smole.

Na prodaj 100 polovnjakov

pristnega, dobropitnega štajerskega vina,

Anton Gregorič,

veletržec v Ptuj. (64) 5—4

Mlin

radi starosti lastnikove prostovoljno na prodaj. — Mlin ima 4 tečaje in stope ter je poleg vse potrebno orodje. K mlinu spada tudi 2 orala dobre zemlje. Vse posestvo leži ob lepi cesti in je le pol ure od železnične postaje ter blizu trga in v okolici več vasi. Mlin je na veliki vodi, katere ne zmanjka Zasluzek dober. — Več pove Matevž Sedoner, Braslovče — Štajersko. (81) 2—1

Jajca za valjenje

od posebno plemenitih kur, kakor

od pegatk eno po	15 kr.
„ pravih štajerskih kur eno po	15 „
„ Haudon eno po	20 „
„ Plymouth Roks eno po	20 „
„ domačih fazanov eno po	30 „
„ Dorking eno po	30 „
„ Kokinkina rumene eno po	30 „
„ Brahma eno po	30 „

in kanarčke prav dobre pevce, prodaja Ivan Kranjc v St. Ilju p. Velenje. — Manj ko 10 jajec se ne odpošlje. Kdor jih več naroči, dobi ceneje. (83) 6—2

Hiša na prodaj.

Hiša v sredi trga Žalec je na prodaj. Hiša je jedn nadstropna s štirimi sobami, kuhinja, klet in shramba. Poleg malo gospodarsko poslopje in pa lepi vrt. Vse v dobrem stanu. — Cena 5200 gld. — Več pove (76) 3—3

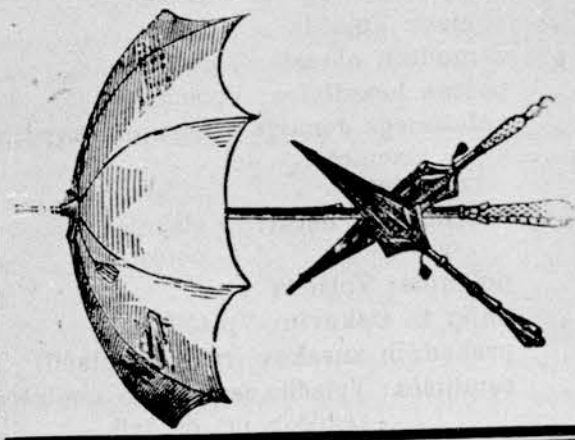
Fridolin Skaza v Žalci.

LEOP. SCHARNER

marelar

Ungarthorgasse — V PTUJI — Ungarthorgasse

Priporoča svojo veliko zalogo
dežnikov in solčnikov
najlepše izpeljave po zelo znižanih cenah.
Dežnike na debelo prodajam po fabriških cenah.
Prevzamem vse poprave, kakor tudi preoblecenje
bodisi dežnikov ali solčnikov.
— Svoji k svojim! —

Milan Hočevan

trgovina špecerijskega blaga
v Celji, Glavni trg št. 10
nasproti farne cerkve

Priporoča

častiti duhovščini in slavnemu
občinstvu svoje blago, zagotav.
ljajoč dobre in cene postrežbe.

Najizbornejše in najcenejše

členkaste travniške brane

izdeluje in iz zaloge prodaja poleg družih
kmetijskih strojev

JOS. LORBER

v Žalcu pri Celju

Cena jednuprežni brani 26 gld.
dvouprežni 32 gld.

Te brane se niso obnesle samo na travnikih z najboljšim uspehom, ampak tudi na polji pri pomladanski in jesenski setvi za poravnava brazd in umetnih gnojih, kakor tudi še posebno za zrahljanje po zimski mokrini ali po plohah nastale površne skorje, kar priča polno priznanjskih pisem.

Dalje proizvaja vse v livarsko in strojno stroko spadajoče predmete za žage, mline in druge obrtnijske namene, kakor: Zobna kolesa (vsake vrste), železna vretena, logarje, kolobarje za jermena, amajnjake (Schwungräder), sploh vse sestavne dele za stroje; potem razne vlitte plošče, kotle, uteže, (tudi za ure), roste, itd. itd.

Cene so nizke, delo pošteno, postrežba prijazna in točna.

Starolito železo se kupuje in po dobrih cenah plača.

FRANC ČUDEN

Ljubljana, Mestni trg 25.

Največja zaloga vsakovrstnih
srebrnih in zlatih žepnih ter stenskih ur.

Vedno lepa izbira
najnovejših srebrnih in zlatih verižic,
kakor tudi druge srebrnine in zlatine.

Popravila izvršujejo se natančno in točno. Za dobro in
solidno delo se jamči.

Cenike razpošiljam na zahtevanje brezplačno.

Glavno zastopstvo za Kranjsko
svetovno znane tovarne „Stiria-koles“ tvrdke Iv. Puch
& drg. v Gradcu, tovarne „Premier-biciklov“ in več dru-
zih glasovitih tovarn.

Mehanična delavnica

tovarne Iv. Pucha, Poljanska cesta 31 v moji hiši.
Popravila naj blagovolijo gospodje kolesarji
tako postlati, ker pozneje je več dela in bi se
ne moglo takoj postreči.
Ceniki so vedno na razpolaganje.
Cena letos jako znižana.

Južno-štajerska hranilnica v Celji.

Računski sklep za leto 1895.

Prejemki.		Denarni promet.				Izdatki.					
		gld.		kr.				gld.		kr.	
Račun blagajne: Stanje 31. decembra 1894.				31703 58		Račun vlog: Vrnjene vloge				438883 95	
"	vlog: Vložene hranilne vloge			601821 15		"	vložnih obresti: Izplačila			871 75	
"	hipotečnih posojil: Vračila			39724 35		"	posojil: a) hipotečnih	140366	91		
"	občinskih " Vračila			613 67		"	b) občinskih	643	43		
"	menjičnih " Vračila			160 —		"	c) menjičnih	—	—	141010	34
"	obresti: Vplačila			56529 94 ¹ / ₂		"	poštne hranilnice: Izdatki			140842 23	
"	zamudnih obresti: Vplačila			1784 35 ¹ / ₂		"	naloženega denarja pri drugih za-				
"	poštne hranilnice: Vplačila			144778 58		"	vodih: Izdatki			121841 65	
"	naloženega denarja pri drugih zavodih:					"	vrednostnih listin: Izdatki			103486 20	
"	a) glavnice	93121	08			"	povrnjenih obresti: Izdatki			1799 23	
"	b) obresti	1351	43	94472 51		"	poštne: Izdatki			170 —	
"	vrednostnih listin: a) glavnice	— —		3754 42		"	upravnih stroškov: Izdatki			4004 91	
"	b) obresti	3754 42		3754 42		"	inventarja: Izdatki			— —	
"	poštne: Vplačila			126 62		"	prehodnih zneskov (raznih izdatkov)			10374 01 ¹ / ₂	
"	knjig in tiskovin: Vplačila			238 65		"	knjig in tiskovin: Izdatki			62 40	
"	prehodnih zneskov (raznih vplačil)			10036 48 ¹ / ₂		"	davka: Izdatki			5 66 ¹ / ₂	
"	zemljišča: Vplačilo za prodano zemljišče	297	84			"	blagajne: Gotovina 31. decembra 1895			22740 81 ¹ / ₂	
"	Dobiček pri prodaji	51	—	348 84							
Skupaj				986093 15 ¹ / ₂		Skupaj				986093 15 ¹ / ₂	

Credit.	Račun dobička in zgube.				Debet.				
	gld.	kr.	gld.	kr.		gld.	kr.	gld.	kr.
Račun obresti: Leta 1894 za leto 1895 plačane obresti	7320	10			Račun obresti: Kapitalizovane obresti od hranilnih vlog	54030	29 ¹ / ₂		
· Vplačane obresti od posojil	56529	94 ¹ / ₂			Izplačane obresti od hranilnih vlog	871	75		
Za leto 1895 zaostale obresti	19098	64			Zaostale obresti od posojil leta 1894	17087	06		
Vplačane zamudne obresti	1784	35 ¹ / ₂			Preplačane obresti za l. 1896	7261	39	79250	49 ¹ / ₂
Vzdignjene obresti od naloženega denarja	1351	43			" vrednostnih listin: Povrnjene obresti pri nakupu	1799	23		
Nevzdignjene obresti od naloženega denarja	3135	44			Vrednost kuponov 31. decembra 1894	750	—	2549	23
Nevzdignjene obresti pri poštne hranilnici	31	27	89251	18	" poštne: Izdatki			170	—
" vrednostnih listin: Vzdignjeni kuponi leta 1895	3754	42			" upravnih stroškov: Izdatki			4004	91
Vrednost kuponov 31. decembra 1895	1676	25	5430	67	" inventarja: 10% odpis			52	99
" zemljišča: Dobiček pri prodaji			51	—	" davka: Izdatki			5	66 ¹ / ₂
" poštne: Vplačila			126	62	" posebne rezerve za kurzne zgube: Kurzna zguba leta 1895	726	70		
					Odpis obstoječe rezerve dne 31. decembra 1894	234	50	492	20
					" čistega dobička: Čisti dobiček za leto 1895			8333	98
Skupaj			94859	47	Skupaj			94859	47

Imetek.				Bilanca.				Dolg.			
		gld.		kr.				gld.		kr.	
Račun posojil		1233799		37		Račun hranilnih vlog		1497949		54 ¹ / ₂	
" zaostalih obresti		19098		64		" predplačanih obresti		7261		39	
" poštne hranilnice: a) glavnice gld. 310 79						" glavne rezerve		27755		57	
" b) obresti " 31 27		342		06		" posebne rezerve za kurzne zgube gld. 234 50					
" vrednostnih listin: a) glavnice gld. 143371—						Kurzna zguba leta 1895 v znesku po					
" b) kuponi " 1676 25		145047		25		gld. 726 70 se odpiše v znesku. . . " 234 50		—		—	
" naloženega denarja: a) glavnice gl. 115469 29						Račun dobička in zgube: Čisti dobiček		8333		98	
" b) obresti " 3135 44		118604		73							
" inventarja		476		86							
" knjig in tiskovin		84		43							
" prehodnih zneskov (raznih tirjatev)		1106		33							
" blagajne: Gotovina 31. decembra 1895		22740		81 ¹ / ₂							
Skupaj		1541300		48 ¹ / ₂		Skupaj		1541300		48 ¹ / ₂	

V Celji, dne 31. decembra 1895.

Ravnateljstvo:

Dr. Josip Vrečko l. r.
pisarniški ravnatelj.

Dr. Juro Hrašovec l. r.
predsednik ravnateljstva.

Janko Vavken l. r.
tajnik.

Za upravni odbor:

Mihael Vošnjak l. r.
predsednik upravnega odbora.

Jurij Detiček l. r.
podpredsednik upravnega odbora.